

facolele lui durau ani și ani pe scenă. În anul morții i se jucau patru spectacole pe patru scene bucureștene. Era salutat, iubit și respectat de directori, actori, mașiniști, funcționari, muncitori și portari din multe teatre ale țării.

Era bun și darnic. Pentru el, banii, puțini, erau un mijloc de trai. Avea oroare de avarii și de înavușire. A fost un fin observator, sensibil și atent. Ascultându-l vorbind, cu glasul său baritonal, plăcut, impunător, inconfundabil, nu-ți venea să-l întrerupi, deși știa să-i asculte pe alții, respectându-i. Ți făcea plăcere să dăruiască. Toată viața a dăruit. Nu a primit însă în egală măsură.

Nu se lamenta și interzicea autoritar lamentările, păstrând o decență bărbătească în fața vicisitudinilor vieții, pe care pre-

fera s-o trăiască zîmbind. De altfel, hohotul lui de rîs era memorabil. Era un om profund moral și suferea crunt la imoralitatea unora.

Intruchipa o lume a Crailor de Curte Veche, cultă, rafinată și cu un nu știu ce alt fel de a trăi și vedea viața, cu o boierie, în bunul sens al cuvîntului, care-i dădea grandoare, siguranță și noblețe. De altfel, cei mai apropiați îi spuneau «Conu' Mihai».

S-a stins fulgerător și dureros. Mihai Berechet nu mai este. Nimeni nu crede. Nu vrea să creadă. Nu poate să creadă.

MIHAI NICULESCU

GHEORGHE LEAHU

La 24 iunie 1991, după ce împlinise 68 de ani — «o vîrstă absurdă pentru un bărbat tînăr», cum spunea cu haz chiar el — ne-a părăsit artistul emerit Gheorghe Leahu. Deși se pensionase de cîțiva ani — ca și cînd un artist s-ar putea pensiona! — rămăsese prezent în teatru prin prietenii și oamenii care-l iubeau, dar mai ales prin implicarea lui de suflet în existența lăcașului de cultură din Timișoara, ce-i datorează lui, artistului emerit Gheorghe Leahu, orgolioasa mîndrie de a fi unul dintre cele șase Teatre Naționale ale țării.

Avea vocația alăt de rară a prieteniei și, ca unul ce nu se pomenise cu vreun avut pe lumea asta, avea mereu pornirea de a dăruii ceva, dacă nu vreo carte sau te miri ce alt obiect, atunci în orice caz tandra lui prietenie, înțelegerea lui întotdeauna dominată de clemență, o vorbă de duh sau o cugetare înțeleaptă ce-ți luminau, fără greș, dreapta cumpănă a lucrurilor.

Sensibilitatea sa particulară, extraordinarul său spirit de observație, înțelepciunea de care aminteam îl făceau să intuiască, de fiecare dată cu precizie, sensul real, netrucat al lucrului. Puteai conta întotdeauna pe sfatul său de viață, ca pe cel mai bun. Se minuna chiar, cu umor, rîzînd a pagubă, cît de bune sfaturi de viață dă el tuturor și cît de proaste sieși.

Glumea, desigur. A fost unul dintre aleșii teatrului, și el știa asta. I s-au dăruit, spre artistică trăire, destine de personaje ce altora le-au fost refuzate: Groparul din Hamlet, Ștefăniță din Vîforul, Ion din Năpasta, Mircea din Io, Mircea Voievod, Prospero din Furtuna, Klapka din Pădurea spînzuraților, Béranger din Regele moare și cîte altele. Rolul vieții sale a fost însă lanke din Tache, lanke și Kadîr de Victor Ion Popa, acel personaj cu care s-a identificat printr-o dimensiune umană comună: aceea a încercării de a armoniza contradicțiile acestei lumi, lume pe care, deopotrivă personaj și actor, și-a asumat-o din unghiul de vedere al înțeleptei îngăduințe.

A fost dăruit nu doar cu vocația de a construi, prin harul său, valori de artă, dar și cu aceea de a ști să ocrotească valoarea din jurul său. Într-un timp istoric confuz a știut să-i aducă la Timișoara și să-i apere pe Marietta Sadova, pe Dan Nasta și pe Elena Pătrășcanu Veakis; a știut să ocrotească de neînțelegerea și neubiirea oficialităților tineri artiști ca Aureliu Manea, Sorin Titel, Paul Cornel Chitic.

Sub direcția lui (1956—1973) și grație bătaioasei lui ambiții pentru impunerea valorii, au prins viață, în premieră absolută pe scena Teatrului Național din Timișoara, texte importante ale dramaturgiei naționale, cum ar fi Anton Pann de Lucian Blaga. A avut privilegiul de a fi cunoscut și de a fi putut juca alături de mari oameni de teatru ai României. Sub direcția lui au creat la Timișoara Dan Nasta, Ștefan Iordănescu, artist emerit, Vasile Crețoiu, artist emerit, Mircea Marosin, Ovidiu Iuliu Moldovan, Florina Cercel și alte nume de rezonanță ale teatrului românesc. A scris o istorie a teatrului din Timișoara, precum și a mișcării culturale ce a precedat momentul înființării lui.

Avea un zîmbet mereu senin și părea, chiar și atunci cînd nu era, împăcat cu lumea. Era un extraordinar causer. Povestea ca nimeni altul, cu o plăcere aproape fizică. În ultima vreme scria. Mai ales își amintea de oamenii pe care-i întîlnise în teatru sau în afara lui.

Simțea nevoia să-și bucure sufletul cu aceste «reîntîlniri», unele dintre ele expresii ale unei prietenii in- destructibile, pilduitoare.

Tot în ultima vreme începuse a scrie piese de teatru. Și tot acum, cu un devotament unic, se ocupa de păstrarea curată și frumoasă a limbii române în safele cu populație românească din Banatul sîrbesc, montînd acolo spectacole de teatru.

Personalitatea lui alăt de complexă, spiritul său alăt de senin și de constructiv rămîn imprimat în memoria afectivă a oamenilor de teatru, a spectatorilor.

MARIANA VOICU